

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету

16 листопада 2016 року,

Протокол №5

Проректор з навчальної роботи

Л.І. Чорний

(підпис)

(ініціали, прізвище)

_____ 2016 року

М.П.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування
галузі знань 07 Управління та адміністрування**

м. Хмельницький
2016

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни	–	3
2.	Заплановані результати навчання	–	4
3.	Програма навчальної дисципліни	–	5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	11
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 11
	4.2.	Аудиторні заняття	– 12
	4.3.	Самостійна робота студентів	– 12
5.	Методи навчання та контролю	–	12
6.	Схема нарахування балів	–	13
7.	Рекомендована література	–	14
	7.1.	Основна література	– 14
	7.2.	Допоміжна література	– 14
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	15

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 07 Управління та адміністрування
2. Код і назва спеціальності	– 072 Фінанси, банківська справа та страхування
3. Назва спеціалізації	– спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	– Міжнародні економічні відносини
5. Тип дисципліни	– Обов'язкова
6. Код дисципліни	– ППО 7.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– другий
10. Семестр	– четвертий (денна)/ – (заочна)
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4,5 / 135
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 54
% від загального обсягу	– 47
лекційні заняття (годин)	– 26
% від обсягу аудиторних годин	– 48
семінарські заняття (годин)	– 28
% від обсягу аудиторних годин	– 52
самостійна робота (годин)	– 81
% від загального обсягу тижневих годин:	
аудиторних занять	– 2,5
самостійної роботи	– 2,6
12. Форма семестрового контролю	– екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ЗПО 4 Економічна теорія; ЗПО 8. Історія економіки та економічної думки; ППО 1. Макроекономіка; ППВ 1.2. Основи теорії економічної конкуренції
2) супутні дисципліни	– –
3) наступні дисципліни	– ППО 20 Фінансовий ринок; ППО 21. Інвестування; ППВ 6.1 Макрофінансовий аналіз; ППВ 10.1 Фінанси країн ЄС; ППВ 10.2 Фінанси зовнішньоекономічної діяльності.
14. Мова вивчення дисципліни	– українська

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	<p style="text-align: center;">Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 06. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p style="text-align: center;">Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</p> <p>СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища. СК 02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. СК 12. Здатність працювати автономно СК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя</p>
Результати навчання	<p>ПР 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем</p> <p>ПР 26. Застосовувати набуті знання з фінансів зовнішньоекономічної діяльності в міжнародних економічних і валютно-кредитних відносинах</p> <p>ПР 28. Визначати особливості формування фінансів країн Європейського Союзу та функціонування міжнародних фінансових організацій у сфері банківської та страхової діяльності.</p>

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:
1. Знання
<i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>
1.1) відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату з міжнародних економічних відносин;
1.2) називати етапи становлення та розвитку світового господарства;
1.3) називати форми і види міжнародного поділу праці, спеціалізації і кооперування виробництва;
1.4) знати структуру міжнародних економічних відносин;
1.5) називати світові центри інтеграційних процесів.
2. Розуміння
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть міжнародних економічних відносин;
2.2) розуміти специфіку дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні;
2.3) пояснювати сутність міжнародної торгівлі та її місце в системі міжнародних економічних відносин;
2.4) пояснювати сутність і форми міжнародного інвестування;

2.5) пояснювати сутність міжнародних науково-технічних відносин.
3. Застосування знань
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) знаходити спільне та відмінності в діяльності основних світових центрів інтеграційних процесів;
3.2) виявляти переваги та проблеми різних торгово-економічних союзів;
3.3) виявляти переваги та проблеми світового грошового ринку;
3.4) виявляти переваги та проблеми світового ринку цінних паперів;
3.5) знаходити спільне та відмінності в діяльності міжнародних економічних організацій.
4. Аналіз
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) аналізувати господарські зв'язки між державами, крупними корпораціями, кредитно-фінансовими установами;
4.2) аналізувати стан і тенденції розвитку системи міжнародних економічних відносин, визначати проблеми й перспективи їх розвитку;
4.3) аналізувати міжнародну науково-технічну діяльність;
4.4) досліджувати міжнародну інвестиційну діяльність;
4.5) аналізувати стан міжнародного регулювання трудової міграції.
5. Синтез
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) аргументувати необхідність входження України в світовий економічний простір;
5.2) планувати показники природно-географічного середовища функціонування міжнародних економічних відносин;
5.3) планувати показники економічного середовища функціонування міжнародних економічних відносин;
5.4) розробляти стратегію політико-правового середовища функціонування міжнародних економічних відносин;
5.5) розробляти стратегію соціально-культурного середовища функціонування міжнародних економічних відносин.
6. Оцінювання
<i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінити вплив зовнішньої торгівлі на функціонування економіки України;
6.2) оцінити розвиток міжнародної міграції робочої сили;
6.3) рейтингувати види зовнішньоторговельних операцій країн;
6.4) порівнювати глобальні проблеми світового господарства та України;
6.5) оцінити рівень міжнародної економічної інтеграції України.
7. Створення (творчість)
<i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) розробляти шляхи вирішення глобальної продовольчої проблеми;
7.2) прогнозувати економічні аспекти вирішення екологічних проблем;
7.3) пропонувати шляхи вирішення глобальної енергетичної проблеми;
7.4) прогнозувати економічні наслідки вступу країн в торгово-економічні союзи;
7.5) пропонувати шляхи інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

Предмет вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини», її місце серед інших економічних дисциплін, структура і значення. Мета, завдання і сучасні підходи до вивчення дисципліни, її інформаційно-методичне забезпечення.

Міжнародні економічні відносини (МЕВ) як економічна категорія. Сутність міжнародних економічних відносин, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку.

Рівні розвитку міжнародних економічних відносин: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності.

Види та форми міжнародних економічних відносин, їх взаємозв'язок.

Тема 2. Світове господарство та особливості його розвитку

Світове господарство (СГ): сутність, елементи і суб'єкти, фактори розвитку. Міжнародна господарча взаємодія. Якісний і кількісний аспекти розвитку СГ. Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.

Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу. Типологізація країн - суб'єктів світового господарства. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу. Соціально-економічний принцип систематизації країн світу.

Місце окремих угруповань країн у СГ і МЕВ. Провідне значення економічно розвинених країн. Країни, що розвиваються: поняття, загальні ознаки та місце у світовій економіці. Соціально-економічна структура. Проблема ліквідації економічної відсталості і неокolonіальної залежності країн, що розвиваються. Нові індустріальні країни. Країни з перехідною економікою: вихідні умови формування, моделі розвитку. Градуалістська модель трансформації постсоціалістичних економік. Проблеми інтеграції країн з перехідною економікою у світове ринкове господарство. Внутрішньо та міжсистемні цивілізаційні діалоги.

Тема 3. Еволюційні періоди формування та середовище міжнародних економічних відносин

Доколоніальний період розвитку МЕВ. Зародження та розвиток міжобщинних господарських зв'язків. Міжнародні торговельні зв'язки стародавнього світу.

Міжнародні економічні відносини епохи Середньовіччя. Зовнішньоторговельні відносини при феодализмі. Зовнішньоекономічні зв'язки Київської Русі та Гетьманської держави. Зовнішньоекономічні зв'язки країн Сходу – Китаю, країн Південних морів, Середньої та Центральної Азії, Арабського Сходу. Колоніальний період формування МЕВ. Епоха Великих географічних відкриттів та їх вплив на розвиток МЕВ.

МЕВ в умовах становлення індустріальної цивілізації. Зовнішня торгівля періоду первісного нагромадження капіталу. МЕВ капіталізму вільної конкуренції та монополістичного капіталізму. МЕВ у міжвоєнний період. Новий (неокolonіальний) період розвитку всесвітніх економічних зв'язків. Світогосподарські зв'язки в найновіший період. Зростання єдності та взаємозалежності суб'єктів світового господарства.

Поняття середовища МЕВ, його структура й особливості. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток МЕВ. Економічне середовище функціонування МЕВ, стан ринкових відносин країн і особливості їх розвитку. Політико-правове середовище. Особливості взаємодії політики й економіки в МЕВ. Економічні та правові регулятори МЕВ. Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕВ. Інфраструктура сучасних МЕВ. Роль транспорту й інформаційно-комунікаційних систем у розвитку МЕВ.

Тема 4. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва

Міжнародний поділ праці (МПП) – вихідна основа розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин. Міжнародний поділ праці як форма прояву суспільного поділу праці.

Етапи розвитку міжнародного поділу праці. Фактори поглиблення міжнародного поділу праці.

Вплив технологічної революції на міжнародний поділ праці. Головні організаційно-економічні форми втілення міжнародного поділу праці.

Система міжнародного поділу праці та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Проблеми і передумови участі України в міжнародному поділі праці.

Тема 5. Міжнародна торгівля та сфера послуг як форми міжнародних економічних відносин

Зростання ролі міжнародної торгівлі (МТ) на сучасному етапі. Міжнародна торгівля як форма МЄВ. Основні фактори зростання міжнародного товарообігу. Особливості розвитку МТ. Зміни в товарній структурі МТ. Стандартизація товарів на світовому ринку. Міжнародні товарні номенклатури. Штрихові коди.

Регіональна структура (географічний розподіл) МТ. Структура світового товарообігу. Головні причини і наслідки збільшення взаємної торгівлі економічно розвинених країн. Роль країн, що розвиваються в МТ. Місце нових індустріальних країн (НІК) у світовій торгівлі. Країни з перехідною економікою в МТ.

Монополізація світової торгівлі. Види товарних ринків за ступенем монополізації. Закритий і відкритий сектори світового ринку, їх особливості. Кон'юнктура товарних ринків – сутність, фактори формування і розвитку, система показників вивчення й основні форми виявлення.

Ціноутворення на світовому ринку. Ціна як важливий показник кон'юнктури товарних ринків. Світова ціна, її ознаки. Ціноутворювальні фактори. Множинність цін на світовому ринку. Рівні світових цін. Інформаційна система світових цін товарних ринків. Проблеми нееквівалентного обміну. Поняття «умови торгівлі» і його економічний зміст.

Види і форми МТ. Зустрічна торгівля. Міжнародні торги (тендери). Міжнародні ярмарки і виставки. Міжнародні аукціони. Особливості біржової торгівлі, її еволюція, організація і функції. Біржові товари. Найбільші міжнародні товарні біржі, їх вплив на міжнародну торгівлю. Види біржових угод. Консигнаційна торгівля. Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держав. Засоби зовнішньоторговельної політики. Вияви дискримінації в МТ. Регіональне торговельне співробітництво.

Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торговельних організацій. ГАТТ (Генеральна угода з тарифів і торгівлі) та ЮНКТАД (Конференція ООН з питань торгівлі й розвитку). Перетворення ГАТТ на Світову організацію торгівлі (СОТ). Реорганізація КОКОМ (Координаційна рада з експортного контролю). Значення торговельних угод у сучасних умовах. Діяльність Міжнародної торговельної палати. Передумови й особливості участі України в МТ.

Значення світового ринку послуг, передумови його формування. Специфічні ознаки міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки.

Секторальні ознаки розвитку міжнародних ринків послуг. Міжнародні інжинірингові послуги. Міжнародний консалтинг. Міжнародний аутсорсинг. Міжнародні телекомунікаційні, фінансові, страхові послуги. Туристичні послуги на світовому ринку. Міжнародні туристські потоки. Фактори розвитку міжнародного туризму.

Франчайзинг у системі міжнародних послуг. Регулювання умов використання товарних знаків, Мадридська угода про їх міжнародну реєстрацію.

Міжнародний лізинг, його види. Головні країни-експортери лізингових послуг. Значення міжнародного лізингу в МТ та міжнародній інвестиційній діяльності.

Роль транспорту в МЄВ. Види міжнародних сполучень. Міжнародні перевезення. Міжконтинентальні та внутрішньоконтинентальні перевезення вантажів. Фактори вибору транспорту для міжнародних перевезень. Міжнародні пасажирські сполучення. Регулювання міжнародних транспортних відносин міжнародними транспортними організаціями та конвенціями.

Регулювання МЄВ у сфері послуг. Проблеми участі України в міжнародній торгівлі послугами.

Тема 6. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво

Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності. Міжнародний рух капіталу: суть, чинники, форми. Інвестиційний клімат. Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби. Зміни частки головних економічних центрів у вивозі капіталів. Основні потоки міжнародного капіталообміну. Макроекономічні наслідки вивозу капіталу для країн-донорів та країн-реципієнтів. Вивіз капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної інвестиційної і виробничої діяльності. Іноземні інвестиції в економіці України.

ТНК – головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх сутність і еволюція, сучасна стратегія. Типи монопольних об'єднань. Роль внутрішньокорпоративного обміну. Суперечності між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства. Регулювання діяльності ТНК.

Спільні підприємства (СП). Передумови й особливості розвитку спільного підприємства. Організаційно-правові й економічні форми створення і функціонування СП. Масштаби, рівень і динаміка розвитку СП. Міжнародні стратегічні альянси (МСА). Роль МСА у сучасному науково-технічному міжнародному співробітництві. Вільні економічні зони (ВЕЗ). Класифікація ВЕЗ, особливості функціонування. Діяльність ВЕЗ у різних країнах.

Передумови розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні.

Міжнародні фінансові ринки та рух капіталу. Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Податкові гавані. Офшорні зони. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності: суть, його цілі, інструменти.

Тема 7. Міжнародна міграція робочої сили

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили й етапи розвитку. Масштаби, форми й основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів. Види міжнародної міграції. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації («золотих комірців») і проблема «відпливу інтелекту». Роль НТР у розвитку міграції робочої сили, наукових та інженерно-технічних кадрів. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси країн.

Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння й експорту. Міжнародні монополії і ринок праці. Форми і засоби експлуатації робочих-іммігрантів. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.

Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці (МОП), Міжнародна організація з питань міграції (МОМ) та їх роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Тема 8. Міжнародний науково-технічний обмін

Передумови науково-технічного співробітництва (НТС). НТС як форма МЄВ. Традиційні і нові форми НТС країн світу. Вплив НТР на розвиток міжнародного НТС. Міжнародний рух технологій та механізм їх передачі.

Спільні наукові дослідження. Міжнародні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР). Обмін науково-технічними досягненнями і досвідом. Взаємні консультації з основних питань НТС. Розробка науково-технічних прогнозів.

Співробітництво у галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи. Спільні наукові дослідження щодо захисту навколишнього середовища, у медицині, освоєнні космосу і Світового океану. Основні напрями НТС: автоматизація господарства, нові види конструкційних матеріалів, біотехнології, атомна енергетика та ін.

Комерційний зміст науково-технічних відносин. Розвиток торгівлі ліцензіями і ноу-хау. Захист інтелектуальної власності. Міжнародні науково-технічні програми.

Перспективи включення науково-технічного потенціалу України до міжнародних науково-технічних зв'язків.

Тема 9. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини

Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність, елементи. Поняття валюти

й її види. Конвертованість валют. Валютний курс, його види. Валютний паритет. Котирування валют. Крос-курс. Валютні ринки та валютні операції. Принципи, форми та інструменти валютної політики держав з відкритою економікою.

Еволюція світової валютної системи. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Європейська валютна система в повоєнний період. Валютно-фінансова система країн ЄС. Роль долара як світової валюти. Еволюція ролі та перспективи золота в міжнародних валютно-фінансових відносинах. Проблема диверсифікації міжнародних валютних резервів.

Механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура. Платіжний баланс як індикатор взаємин національної економіки з зовнішнім світом. Методи регулювання платіжного балансу. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу.

Тема 10. Міжнародні кредитні відносини

Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Сутність міжнародних кредитних відносин. Основні види кредитних угод. Умови надання кредитів. Кредитні міжбанківські ставки. Класифікація кредитів.

Передумови формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРПК), його функції. Різновидність операцій на СРПК. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів. Сутність та особливості розвитку євrorинку. Фактори розвитку євrorинку та його сектори. Валютна й інституціональна структура СРПК. Система СВІФТ.

Роль транснаціональних банків у розподілі та перерозподілі міжнародних позичкових ресурсів.

Регіональні зміни у сфері зовнішніх запозичень. Проблеми зовнішньої заборгованості у МЄВ. Форми, структура і масштаби зовнішньої заборгованості. Інструменти управління зовнішнім боргом країн. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Тема 11. Міжнародна економічна інтеграція

Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ) – закономірність розвитку світового господарства і МЄВ. Сутність, цілі і значення МЕІ, основні ознаки. Передумови і фактори розвитку МЕІ як якісно нового рівня МЄВ. Головні учасники й організатори процесу МЕІ, його сучасні особливості. Форми МЕІ. Етапи формування міжнародних економічних інтеграційних угруповань. Економічні ефекти інтеграції. Регіональний характер МЕІ як її особливість. Регіональні інтеграційні об'єднання економічно розвинених країн.

Об'єктивні передумови, політичні й економічні цілі, основні етапи розвитку західноєвропейської економічної інтеграції. Єдність економічної системи країн ЄС. Особливості розвитку аграрної сфери. Створення західноєвропейської моделі єдиного промислового і науково-технічного розвитку. Єдина науково-технічна політика. Інституціональна структура і політико-правові механізми ЄС. Політика ЄС відносно «третьох» країн та їх угруповань. Проблеми подальшого розширення ЄС. Україна й ЄС.

Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ).

Північноамериканська економічна інтеграція.

Інтеграційні процеси в економіці країн, що розвиваються. Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки. Проблеми і перспективи створення системи колективних економічних дій у Латинській Америці.

Проблеми розвитку регіонального економічного співробітництва в Африці. Основні економічні угруповання країн Африки. Проблеми формування Африканського економічного співробітництва (АФЕС).

Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії.

Проблеми розвитку економічної інтеграції в східноєвропейських країнах у нових умовах переходу до ринкової економіки, створення нової моделі економічної інтеграції. Східноєвропейське співробітництво і вільна торгівля (СЄВТ).

Тема 12. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин

Поняття «міжнародні економічні організації» (МЕО). Роль МЕО в системі МЕВ. МЕО як вияв тенденції багатостороннього економічного співробітництва. Головні функції, принципи і методи діяльності МЕО, механізм управління, фінансові кошти. Участь країн у МЕО як одна з форм реалізації їх суверенітету. Сучасна система МЕО, їх класифікація.

Економічна діяльність ООН, її рівні. Система головних органів ООН. Генеральна Асамблея. Економічна і соціальна рада ООН (ЕКОСОП). Програми ООН. Регіональні комісії ООН з соціальних і економічних питань. МЕО поза системою ООН. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). «Велика вісімка».

Група Світового банку, мета створення, функції, структура. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Міжнародна фінансова корпорація (МФК). Міжнародна асоціація розвитку (МАР). Багатостороннє інвестиційно-гарантійне агентство (БАГІ).

Міжнародний валютний фонд (МВФ) як одна з головних фінансових організацій: компетенція, фінансові кошти, організаційна структура, особливості кредитної діяльності. Фонди МВФ. Програми МВФ в Україні.

Банк міжнародних розрахунків (БМР) у системі регулювання валютно-кредитних відносин. Група десяти («Паризький клуб»). Лондонський клуб.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Головні напрями діяльності ЄБРР в Україні.

Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), особливості його діяльності.

Регіональні банки реконструкції та розвитку в Африці. Азії, Латинській Америці, їх роль у економічному розвитку країн, що розвиваються.

Міждержавні загальноекономічні та політичні організації країн, що розвиваються. Організація американських держав (ОАД). Організація африканської єдності (ОАС) та її правонаступник Африканський союз (АС). Організація «Ісламська конференція» (ОІК). Ліга арабських держав (ЛАД).

Міждержавні галузеві організації. Міжнародні об'єднання підприємців. Україна і міжнародні економічні організації.

Тема 13. Економічна єдність світу і проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків

Необхідність і значення інтеграції України до СГ і МЕВ. Передумови входження України до світового економічного простору. Проблеми економічної безпеки. Трансформація структури зовнішньої торгівлі. Реалізація конкурентних переваг.

Україна в міжнародних інвестиційних відносинах. Стабілізація виробництва та його структурна перебудова, залучення іноземних інвестицій. Створення конкурентного середовища. Досягнення експортно-імпоротної збалансованості. Зменшення рівня бартерного обміну.

Національні економічні інтереси України у сфері МЕВ: регіональні, субрегіональні і локальні. Головні напрями розвитку МЕВ: розвиток двосторонніх міжнародних відносин, розширення участі у європейському регіональному співробітництві, співробітництво в межах СНД, членство в міжнародних організаціях.

Пріоритети України в регіональному співробітництві. Проблеми співробітництва з ЄС. Нові регіональні напрями зовнішньоекономічних зв'язків України. Україна – член СОТ: зовнішні детермінанти економічного розвитку країни. Переваги та загрози лібералізації внутрішнього ринку та зовнішньої торгівлі.

Формування економічної єдності світу. Поглиблення інтернаціоналізації СГ. Роль НТР у зближенні якісних характеристик сучасного виробництва.

Глобалізація економічного розвитку і роль МЕВ у налагодженні зв'язків національних економік зі світовим господарством, формуванні елементів глобальної економіки.

Світова економічна рівновага, механізм її регулювання. Рушійні сили й особливості сучасної економічної глобалізації, її головні форми. Моделі економічного розвитку. Глобальні інвестиційні цикли.

Глобальні проблеми СГ і МЕВ. Міжнародні економічні аспекти вирішення екологічних проблем. Шляхи вирішення глобальної продовольчої проблеми. Глобальна енергетична проблема. Міжнародний тероризм у контексті безпеки світової спільноти. Координація міжнародної економічної політики.

4 Структура вивчення навчальної дисципліни
4.1 Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем	Лабор	Ін. зав	СРС		Лекції	Сем	Лабор	Ін. зав	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Предмет і завдання дисципліни "Міжнародні економічні відносини"	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
2.	Світове господарство та особливості його розвитку	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
3.	Еволюційні періоди формування та середовище міжнародних економічних відносин	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
4.	Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
5.	Міжнародна торгівля та сфера послуг як форми міжнародних економічних відносин	10	2	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
6.	Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
7.	Міжнародна міграція робочої сили	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
8.	Міжнародний науково-технічний обмін	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
9.	Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
10.	Міжнародні кредитні відносини	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
11.	Міжнародна економічна інтеграція	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
12.	Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
13.	Економічна єдність світу і проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
	Всього годин:	135	26	28	-	-	81	-	-	-	-	-	-

4.2 Аудиторні заняття

Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3 Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів.

Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5 Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

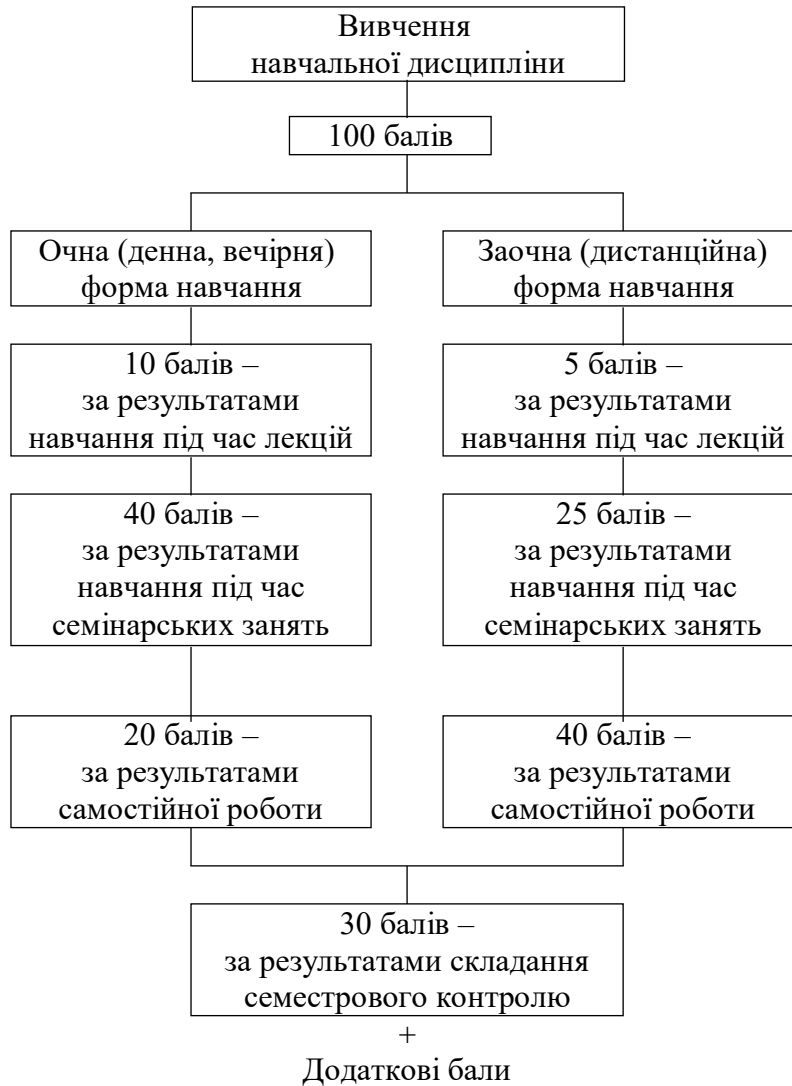
- 1) усне опитування на семінарських заняттях;
- 2) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 3) захист підготовленого звіту з ІНДЗ;
- 4) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

Структура екзаменаційного білету включає три теоретичних питання.

6 Схема нарахування балів

Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7 Рекомендовані джерела

7.1 Основні джерела

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І.В. Амеліна, Т.Л. Попова, С.В. Владимиров. – Київ: ЦУЛ, 2013. – 256 с.
2. Голіков А. П. Міжнародні економічні відносини: підручник / А. П. Голіков, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 602 с.
3. Дергачова В.В. Міжнародні економічні відносини: практикум / В.В. Дергачова, О. М. Згуровський, І.М. Манаєнко – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 80 с.
4. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко. - 8-ме вид., переробл. і допов. - К.: Знання, 2011. - 470 с.
5. Козак Ю. Г. Міжнародні економічні відносини: запитання та відповіді: Навч. посіб. / Ю. Г. Козак, Т. Спорек, М.А. Заєць – Київ: Центр учбової літератури, 2017. – 332 с.
6. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини. [уклад. О. В. Олабоді; ред. В. С. Каленська]. – Київ: НТБ НУХТ. – 2016. – 196 с.
7. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Н.І. Патики, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко. - Київ: ЦУЛ, 2013. – 560 с.
8. Патики Н.І. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. / Н.І. Патики, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко – Київ: ЦУЛ, 2013. – 560 с.
9. Фомін С.В. Міжнародна економіка: навч. посіб. / [С.В. Фомішин, А.В. Рибчук, А. П. Румянцев, П.В. Гудзь та ін. – Львів: Новий Світ – 2000, 2014. – 446 с.

7.2 Допоміжні джерела

1. Богдан Т. П. Основні принципи формування і спрямування міжнародної фінансової допомоги для України / Т. П. Богдан // Економіка України. – 2015. - № 4. - С. 36-44.
2. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: підручник / С. Я. Боринець. - вид 5-те, переробл. і допов. – К.: Знання, 2008. – 582 с.
3. Будкін В. Двадцятиріччя СНД: потенційні можливості й несправджені надії / В. Будкін // Економіка України. - 2012. – № 1. - С. 4-15.
4. Воронов К. Евросоюз в контркризисной конкуренции «центров силы»: потенциал, реалии, надежды / К. Воронов // Мировая экономика и международные отношения. – 2013. - № 3. – С. 68-77.
5. Міжнародна економіка: підруч. / В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня, В.К. Лебедева, О.В. Золотарьова. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 416 с.
6. Куцик П. Механізм діяльності та стратегії розвитку транснаціональних корпорацій як ключових акторів сучасної глобалізованої економіки / П. Куцик, О. Ковтун, Г. Башнянин // Економіст. - 2015. - № 2. – С. 18-24.
7. Максимович В. Грошові перекази трудових мігрантів як перспектива фінансового забезпечення інвестиційних потреб держави / В. Максимович // Економіст. – 2015. - № 5. – С. 25-27.
8. Пустовойт О. В. Політика розвитку внутрішнього ринку та Угода про асоціацію Україна-ЄС: спільність і суперечність завдань / О.В. Пустовойт // Економіка і прогнозування. - 2015. - № 1. - С. 49-63.
9. Сазонець І. Л. Реалізація економічної політики ТНК методами прямого інвестування / І. Л. Сазонець // Актуальні проблеми економіки. – 2013. - № 8. – С. 15-23.
10. Саліхова О. Б. Роль іноземних технологій в інвестиційно-інноваційній модернізації економіки: досвід республіки Корея, уроки для України / О. Б. Саліхова, Г. О. Бак // Економіка і прогнозування. - 2015. - № 1. - С. 105-120.
11. Флейчук М. Вплив зовнішніх запозичень на соціально-економічний розвиток посттрансформаційних країн / М. Флейчук, Р. Андрусів // Економіка України. - 2012. - № 1. - С. 16-26.
11. Хельєр М. Торгівля з ЄС в рамках поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі: довідник для бізнесу / М. Хельєр, С. Нерпій, В. Пятницький. – Київ: СТА, 2014. – 24 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
2. Президент України. Офіційне інтернет-представництво [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.president.gov.ua>.
3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Міністерство освіти та науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.mon.gov.ua>.
5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations>.
7. Международная организация по стандартизации (International Organization for Standardization, ISO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.iso-eu.com.ua>.
8. Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/988_007.
9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.

Розробники робочої програми:

Викладачі дисципліни:

– доцент кафедри менеджменту, економічної теорії та фінансів, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник

_____ Т. П. Плішка

– асистент кафедри публічного управління та адміністрування

_____ Ю. В. Граматович

17 жовтня 2016 року

Схвалено кафедрою менеджменту, економічної теорії та фінансів
18 жовтня 2016 року 2016 року, протокол № 3.

Завідувач кафедри _____ В. П. Синчак

19 жовтня 2016 року

Декан факультету управління та економіки

_____ І. Б. Ковтун

22 листопада 2016 року

Погоджено методичною радою університету 24 листопада 2016 року,
протокол № 4.

Голова методичної ради _____ В.Т. Савицький

25 листопада 2016 року

Оновлення робочої програми:

Викладач дисципліни – професор кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, доктор економічних наук, доцент

_____ Павло ІЖЕВСЬКИЙ

26 жовтня 2020 року

Схвалено кафедрою менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування

27 жовтня 2020 року, протокол № 3

Завідувач кафедри _____ Віктор СИНЧАК

27 жовтня 2020 року

_____ Обліковий обсяг оновлення робочої програми – 0,01 ум.др.арк.